

Sasniegumi, uzdevumi un ievērojamākie rezultāti 2017. gadā

Svarīgākie fakti no direktora gada ziņojuma

Šajā izdevumā iekļauta informācija par daļu no galvenajām darbībām 2017. gadā, taču tas nekādā ziņā neatspoguļo visu ECDC gada veikumu. ECDC darbību kopuma, tā organizācijas un administratīvās struktūras un darba plāna rūpīgu analīzi var lasīt gada ziņojuma pilnajā versijā.

<https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/annual-report-director-2017>

Ieteiktā norāde:

Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs Sasniegumi, uzdevumi un ievērojamākie rezultāti 2017. gadā Svarīgākie fakti no direktora gada ziņojuma Stokholma, ECDC, 2018. gads

ISBN 978-92-9498-240-7

ISSN 2529-606X

doi 10.2900/93271

Kataloga numurs TQ-AX-18-001-LV-N

© Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs, 2018. gads

Visi fotoattēli © ECDC, izņemot *SciencePhoto* (titullapa un 20. lpp., apakšā pa labi) un *Creative Commons Attribution* nekomerciāla (CC BY-NC 4.0) licence ar *Flickr* lietotāju starpniecību: *Martin Deutsch* (2. lpp., augšā pa kreisi), *UNICEF* (2. lpp., centrā pa labi), *Ian Jacobs* (4. lpp., apakšā), *Gabriel Jabur* (8. lpp., augšā), *Jesus Reyes* (8. lpp., apakšā), *Nadine* (10. lpp., augšā pa kreisi), *Adolfo Lujan* (12. lpp., apakšā), *timquijano* (14. lpp., augšā), *Government of Alberta* (14. lpp., apakšā pa kreisi), *Haukeland universitetssjukehus* (14. lpp., apakšā pa labi), *Albaraa Mehdar* (16. lpp., apakšā pa kreisi), *CDC* (16. lpp., apakšā pa labi), *US AFBMP* (20. lpp., augšā pa labi), *Dean Calma* (22. lpp., augšā pa kreisi).

Atļauts pārpublicēt, ja sniegta atsauce uz avotu.

Bez autortiesību īpašnieka skaidras atļaujas šajā publikācijā izmantotos fotoattēlus, kas aizsargāti ar autortiesībām, nevar lietot citiem mērķiem, bet gan tikai kopā ar šo publikāciju.

Sasniegumi, uzdevumi un ievērojamākie rezultāti 2017. gadā

Svarīgākie fakti no direktora gada ziņojuma

Saturs

Priekšvārds	3
Ievads	3
Infekcijas slimību uzraudzība Eiropā	5
Eiropas iedzīvotāju veselības aizsardzība: ECDC slimību programmas	6
Antimikrobiālā rezistence un ar veselības aprūpi saistītas infekcijas (ARHAI)	7
Jaunas un pārnēsājamās slimības (EVD)	9
Pārtikas un ūdens izraisītas slimības un zoonozes (FWD)	11
HIV, seksuāli transmisīvās infekcijas un vīrusu hepatīts (HSH)	13
Gripa un citi respiratorie vīrusi (IRV)	15
Tuberkuloze (TB)	17
Ar vakcīnām novēršamās slimības (VPD)	19
Saziņa un apmācība: ziņu izplatīšana, zināšanu nodošana	21
Vērīga uzmanīšana: slimību uzraudzība	23
ECDC skaitļos	24

Tottenham, Wood Green & Edmont
S JOURNAL
MEASLES
OUTBREAK
PARENTS
WARNING

Valdes priekšsēdētāja priekšvārds

Vispirms es vēlētos apsveikt *Andrea Ammon* saistībā ar viņas ievēlšanu *ECDC* direktores amatā. Viņa tika ievēlēta 2017. gada martā — pēc tam, kad viņa jau divus gadus bija vadījusi Centra darbu izpilddirektores statusā. Viņas ievēlšana nodrošina *ECDC* nepieciešamo stabilitāti un vadību Centra darba nostiprināšanai.

ECDC 2017. gada darba kārtībā svarīga vieta bija sagatavotībai, jo īpaši Lēmuma Nr. 1082/2013/ES par nopietniem pārrobežu veselības apdraudējumiem īstenošanai. *ECDC* izstrādāja vairākus rīkus, lai uzlabotu spēju risināt ārkārtas situācijas šajā jomā.

Viena no prioritātēm bija arī antimikrobiālā rezistence un ar vakcīnām novēršamas slimības: dalībvalstīs palielinās antimikrobiālā rezistence, un Eiropā pieaug arī vilcināšanās vakcinēties.

Slimību kontrole joprojām ir viens no svarīgākajiem *ECDC* uzdevumiem. Iespaidīgi Centra sasniegumi cita starpā ietver 38 ātros riska novērtējumus par jaunu slimību draudiem, plānu Centra slimību uzraudzības sistēmu reorganizēšanai, kā arī vispusīgu Eiropas mikrobioloģijas laboratoriju novērtējumu.

Ārējas laboratoriju kvalitātes novērtēšanas shēmas nav pašmērķis. Tās mums ļauj ātrāk atklāt jaunu slimību perēkļus un ātrāk uz tiem reaģēt. Atsauksmes, kuras esam saņēmuši no dalībvalstīm, apliecina, ka Eiropa patiešām ir uz pareizā ceļa. Daļu no dažu aizvadīto gadu laikā panāktā progresa var skaidrot arī ar *ECDC* pastāvīgajiem centieniem atbalstīt dalībvalstīs visos ar sabiedrības veselību saistītajos aspektos.

Daniel Reynders,
ECDC valdes priekšsēdētājs
2018. gada 24. februāris

Direktores ievads

2017. gadā nenotika pārmērīgi slimību uzliesmojumi, bet mūs nodarbināja divi būtiski sabiedrības veselības apdraudējumi.

- Jau daudzus gadus *ECDC* ir popularizējis piesardzīgu antibiotiku izmantojumu, jo īpaši veselības aprūpes iestādēs. *ECDC* stingri atbalsta Eiropas Komisijas pieeju “Viena veselība”, kas ietver kopīgus centienus panākt optimālu cilvēku, dzīvnieku un vides veselību.
- Vilcināšanās vakcinēties Eiropā: ir pārliecinoši pierādījumi, ka vakcīnas ir efektīvas, tomēr daudzi vecāki atsakās vakcinēt savus bērnus, ignorējot faktu, ka bērnu nevakcinēšana rada daudz lielāku risku. Vairāki masalu uzliesmojumi 2017. gadā apstiprināja, ka vakcinācijas līmenis ES joprojām ir pārāk zems.

Centrs 2017. gadā atbildēja uz 59 zinātniskiem pieprasījumiem, kurus iesniedza Eiropas Komisija, Eiropas Parlaments un dalībvalstis. Mūsu pārveidotajā tīmekļa vietnē tika publicēti vairāk nekā 200 dokumenti.

Pēc sagatavošanās darba vairāku mēnešu garumā tika pabeigts mūsu uzraudzības sistēmas reorganizācijas plāns. Tika stiprināta sadarbība ar mūsu partneriem sabiedrības veselības aprūpes nozarē, ietverot arī stratēģisko sadarbību ar PVO Reģionālo Eiropas biroju.

2017. gads bija pēdējais pilnais gads, kuru pavadījām mūsu vecajā mītnē — pārbūvētā 1888. gadā celtā skolas ēkā. Mūsu jaunajā ēkā *Solna-Frösunda* rajonā ir nodrošinātas visas modernas biroja ēkas tehniskās un atbalsta iespējas. Mēs esam pārliecināti, ka gan mūsu darbinieki, gan viesi novērtēs jaunās *ECDC* ēkas iespējas un ka mūsu jaunā mītne sekmēs sadarbības un ražīguma gaisotni.

Andrea Ammon,
ECDC direktore
2018. gada 29. marts

Augšā pa kreisi: virsraksts Apvienotās Karalistes laikrakstā par masalu uzliesmojumu
Augšā centrā: EPIET ir ECDC Sadraudzības programmas atzars, kas ir vērstis uz intervences epidemioloģiju
Augšā pa labi: ECDC darbinieki konferences zvana laikā ar Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorātu
Centrā pa labi: vakcīnas pirms izplatīšanas
Apakšā: elektroniskie plakāti ECDC organizētajā ESCAIDE konferencē Stokholmā

Infekcijas slimību uzraudzība Eiropā

Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs (*ECDC*) tika izveidots 2005. gadā, un tas atrodas Stokholmā, Zviedrijā. *ECDC* ir daļa no ES aģentūru tīkla. Šīs aģentūras veic tehniskus un zinātniskus uzdevumus, tādējādi palīdzot ES iestādēm īstenot politikas programmas un pieņemt lēmumus. Tā kā ES aģentūras ir decentralizētas struktūras, tās ir atrodamas gandrīz visās ES dalībvalstīs.

Slimību uzraudzība

ECDC pilnvaras aptver vairāk nekā 50 infekcijas slimību uzraudzību — no AIDS/HIV līdz retām zoonozes slimībām. Mēs arī sekmējam vakcināciju, nosakām, kāda uzvedība kaitē veselībai, nodrošinām laboratoriju kvalitāti visā Eiropā, apmācām sabiedrības veselības epidemiologus no visas Eiropas, kā arī izglītojam un informējam mūsu auditoriju par visiem ar infekcijas slimībām saistītajiem sabiedrības veselības aspektiem.

ECDC 2017. gada beigās strādāja 263 pastāvīgie darbinieki, kas nodarbojās ar slimību uzraudzību, slimību uzliesmojumu atklāšanu, zinātniskām konsultācijām, informācijas tehnoloģijām, saziņu un pārvaldi.

Eiropas pieeja slimību uzraudzībai

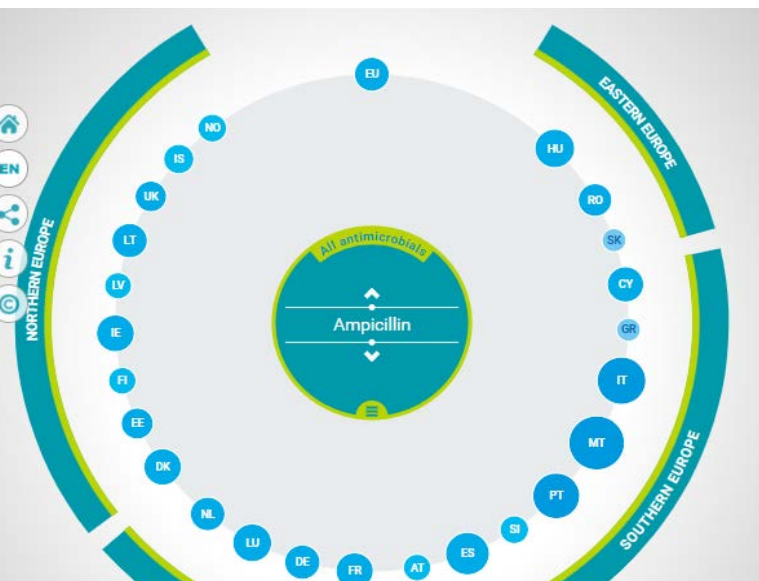
ECDC izmanto un uztur trīs sistēmas infekcijas slimību uzraudzībai Eiropā. Katra no šīm trim sistēmām ir vēsta uz vienu slimību kontroles jomu: *EWRS* (apdraudējuma noteikšana, brīdinājumi par apdraudējumu), *EPIS* (epidemioloģiskā pētniecība) un *TESSy* (slimību uzraudzība un statistika).

Agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēma (*EWRS*) ir konfidenciāla sistēma, kas dalībvalstīm un Eiropas Komisijai ļauj dalīties ar informāciju un nosūtīt brīdinājumus par veselības aizsardzības notikumiem ar iespējamu ietekmi uz ES. *EWRS* arī palīdz saskaņot reaģēšanas pasākumus, kas nepieciešami sabiedrības veselības aizsardzībai.

Epidemioloģiskās pētniecības informācijas sistēma (*EPIS*) ir droša interneta saziņas platforma, kas nodrošina starptautiska mēroga epidemioloģiskās informācijas apmaiņu.

Eiropas uzraudzības sistēma (*TESSy*) ir datubāzu sistēma slimību datu vākšanai. ES/EEZ valstis regulāri reģistrē *TESSy* datus par infekcijas slimībām. Datu pielietojums ietver uzraudzības ziņojumu un interaktīvā *ECDC* tiešsaistes Infekcijas slimību uzraudzības atlanta sagatavošanu.

Augšā pa kreisi: gatavošanās 2017. gada ESCAIDE — ECDC starptautiskajai konferencei par epidemioloģiju
Augšā centrā: Tomtebodaskolan, ECDC galvenā mītne līdz 2018. gada pavasarim
Augšā pa labi: speciālistu grupa valstu kontaktpunktu sanāksmē Stokholmā
Centrā pa labi: ESCAIDE 2017, Stokholma
Apakšā: Aedes aegypti moskīts

Eiropas iedzīvotāju veselības aizsardzība: *ECDC* slimību programmas

Antimikrobiālā rezistence un ar veselības aprūpi saistītas infekcijas: *ARHAI*

Būtisks punkts Centra darba plānā joprojām ir antimikrobiālās rezistences un ar veselības aprūpi saistītu infekciju (jeb īsumā *ARHAI*) novēršana un kontrole, tādējādi ir pašsaprotami, ka programmas darbību garais saraksts aptvēra visu gadu. Desmitā Eiropas Antibiotiku informācijas diena, ko atzīmē 18. novembrī, daudziem antimikrobiālās rezistences aspektiem veltītos pasākumos un darbībās pulcēja vairāk nekā 40 valstu pārstāvjus.

ECDC arī turpināja sniegt būtisku ieguldījumu Transatlantiskajā darba grupā mikrobu rezistences jautājumos (*TATFAR*). *TATFAR* tika izveidota 2009. gadā, lai uzlabotu sadarbību starp ASV un Eiropas Savienību nolūkā samazināt pret antibiotikām rezistentu mikrobu apdraudējumu.

Augšā: ESCAIDE pulcē epidemiologus un mikrobiologus; daudzi no viņiem ir speciālisti antimikrobiālās rezistences jomā
Apakšā pa kreisi: ECDC un EFSA sagatavota interaktīvā infografika par antimikrobiālo rezistenci
Apakšā pa labi: plānošanas dokumenti 10. Eiropas Antibiotiku informācijas dienai

Tika turpināta arī divu citu šim jautājumam veltītu darbību īstenošana ar nedaudz atšķirīgu uzsvāri: tika publicēts norāžu dokuments par rezistentām enterobaktērijām, kas ir veltīts rezistencei pret antimikrobiālajiem līdzekļiem (*AMR*) veselības aprūpes iestādēs, savukārt pret karbapenēmu/kolistīnu rezistentu enterobaktēriju molekulārās tipizēšanas uzraudzības sākšana uzsvēra *AMR* novēršanas un kontroles diagnostiskos aspektus. Turklāt tika ievērojami paplašināts tiešsaistes resursu katalogs par *AMR* un *HAI* novēršanu.

Programma 2017. gadā papildināja savu *AMR* datubāzi ar jauniem ievāktiem datiem par ķirurģisku procedūru norises vietu infekcijām. Visām datu kopām iespējams piekļūt tiešsaistē, izmantojot *ECDC* Infekcijas slimību uzraudzības atlantu.

Jaunas un pārnēsājamās slimības: *EVD*

EVD uzliesmojumi bieži vien ir saistīti ar nepietiekamu moskītu kontroli. Lai uzlabotu informētību par šo problēmu un nodrošinātu datus par moskītu klātbūtni, *ECDC EVD* komanda publicēja jaunu modelēšanas rīku pārnēsātāju kontroles stratēģiju salīdzināšanai Rietumnīlas drudzim Eiropā. Rīks ir konceptuāli saistīts ar *ECDC* Atlantu par Rietumnīlas drudža gadījumiem Eiropā, kas joprojām ir viena no *ECDC* populārākajām apakšvietnēm. *ECDC* 2017. gadā papildināja Rietumnīlas drudža uzraudzību ar dzīvnieku gadījumiem, izmantojot datus no Eiropas Komisijas Dzīvnieku slimību izziņošanas sistēmas (*ADNS*): zirgi ir indikatīvi dzīvnieki attiecībā uz cilvēku apdraudējumu, un tie ir vēl viens piemērs paradigmu maiņai saistībā ar pieeju "Viena veselība".

Ņemot vērā plašo Zikas vīrusa uzliesmojumu 2015. un 2016. gadā, *ECDC* eksperti joprojām nodarbojas ar vairākiem papildu pasākumiem: tika atjaunināti divi riska novērtējumi, un Centrs kopā ar PVO un *US CDC* turpināja strādāt pie Zikas vīrusa skarto valstu klasifikācijām, lai sniegtu ieteikumus ceļotājiem.

ECDC kopā ar Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi (*EFSA*) turpināja ievākt datus par cilvēku un dzīvnieku slimību pārnēsātājiem posmkājiem (insektiem un tiem līdzīgiem posmkājiem). Eiropas Komisijai tika iesniegta Laima neiroboreliozes gadījuma definīcija iespējamai iekļaušanai ES līmenī paziņojamu infekcijas slimību sarakstā.

Augšā: *Aedes aegypti* moskītu kāpuri izmestā ūdens pudelē
Apakšā: *Aedis aegypti* kāpura tuvplāns

Listeria infections in the EU in 2016

There was a total of 2 536 reported listeriosis cases in 2016.

1 520

confirmed listeriosis cases with known age and outcome

62%

of cases were in people 65 or older

19%

of cases in people 65 or older were fatal

Listeria monocytogenes in food

4.9%
of ready-to-eat fish products were *L. monocytogenes* positive

2.6%
of ready-to-eat meat products were *L. monocytogenes* positive

0.7%
of cheese were *L. monocytogenes* positive

Source: European Union summary report on trends and sources of zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks in 2016, published by EFSA and ECDC in 2017. Data on case numbers come from the European Surveillance System (TESSy), data on food come from EFSA zoonoses database.

Pārtikas un ūdens izraisītas slimības un zoonozes: *FWD*

EPIS-FWD (ECDC Epidemioloģiskās pētniecības informācijas sistēma pārtikas un ūdens izraisītām slimībām) 2017. gadā saņēma 54 steidzamus vaicājumus, un tas apstiprina šīs ES mēroga sistēmas būtisko nozīmi. “Steidzami vaicājumi” ir pieejami visam *EPIS-FWD* tīklam, un tie tiek izmantoti uzliesmojumu izmeklēšanai. Lai uzlabotu kompetences līmeni, *FWD* eksperti var uzaicināt papildu speciālistus, piemēram, pārtikas nekaitīguma ekspertus, veterinārārstus un vides ekspertus. Tādējādi *EPIS FWD* ir ideāli piemērots rīks pārtikas izraisītu slimību apkarošanai.

ECDC turpināja arī *ELITE* projekta izstrādi. Šis projekts ir vērst uz listeriozes molekulāro epidemioloģiju, plaši izmantojot pilna genoma sekvenci un citas tehnoloģijas. Eksperti no sešām dalībvalstīm tika uzaicināti piedalīties nākamās paaudzes sekvencēšanas analīzes darbseminārā par *Listeria* izolātu uzliesmojuma izmeklēšanai.

Veicot listeriozes uzraudzības, ko sekmē pilna genoma sekvences izmantošana, Eiropā retrospektīvu apstiprināšanu, kuras pamatā ir vairāk nekā 2700 izolāti, kas sekvencēti laikā no 2010. līdz 2016. gadam, tika noteikta kritēriju kopa daudzvalstu pasākumu novērtēšanai.

Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (*EFSA*) ir Eiropas aģentūra, kas uzrauga pastāvošos un gaidāmos riskus saistībā ar pārtikas ķēdi. *ECDC* sadarbībai ar *EFSA* ir būtiska nozīme Eiropas sabiedrības veselības kontekstā. Aģentūru kopīgā sanāksme 2017. gada oktobrī Parmā, kas bija veltīta pārtikas izraisītu slimību uzliesmojumiem un pieejai “Viena veselība”, bija skaidrs apliecinājums tam, ka partnerība un tīklu veidošana šajā sabiedrības veselības jomā ir būtiska. *ECDC-EFSA* arī publicēja savu ikgadējo zoonozes un *AMR* ziņojumu.

Centrs kopā ar diviem citiem sadarbības partneriem, proti, *US CDC* un *Public Health Canada*, publicēja zinātnisku rakstu* par standartiem, lai nodrošinātu to pilna genoma sekvences datu salīdzināmību, kuri ievākti, veicot vispārēju pārtikas izraisītu slimību uzraudzību.

ECDC pārtikas un ūdens izraisītu slimību ekspertu apmaiņas programmas ietvaros 2017. gadā Stokholmā tika uzņemti trīs viesieksperti.

Augšā pa kreisi: pārrobežu veselības apdraudējumi ietver arī krūīšu kuģos iegūtas infekcijas
Pa labi: ECDC/EFSA infografika par *Listeria* infekcijām
Apakšā pa kreisi: automatizētu analizētāju miniatūri modeļi mikrobioloģijas konferencē

* Pieejams: <https://www.eurosurveillance.org/content/10.2807/1560-7917.ES.2017.22.23.30544>

28 JULY
WORLD
HEPATITIS
DAY

ELIMINATE
HEPATITIS

H I V
A I D S

1 December is World AIDS Day

Reported HIV transmission modes
in the EU/EEA 2016

- Sex between men and women
- Sex between men
- Injecting drug use
- Other

Source: ECDC, WHO Regional Office for Europe, HIV/AIDS surveillance in Europe 2017 - 2008 data

HIV, seksuāli transmisīvās infekcijas un vīrusu hepatīts: HSH

Valetā, Maltā, 2017. gadā notika konference ar nosaukumu *Fast-track the end of AIDS in the EU – practical evidence-based interventions*. Konference bija viens no vairākiem ECDC HSH programmas pasākumiem Maltas prezidentūras laikā. Minētā gada beigās šis temats tika aplūkots konferencē Tallinā, Igaunijā, kur ar ECDC zinātnisko atbalstu tika apspriesta HIV un tuberkulozes izskaušana ES.

EPHESUS projekta vajadzībām eksperimentāli tika veikta plaša HIV uzraudzības sistēmas novērtēšana. *EPHESUS* ir izstrādāts, lai stiprinātu uzraudzības sistēmu efektivitāti un noderību sabiedrības veselībai ES līmenī. ECDC eksperimentāli izmēģināja jaunu uzraudzības sistēmu attiecībā uz rezistenci HIV zālēm, un tas drīzumā izskatīs augsta līmeņa protokolu saistībā ar seroprevalances pētījumiem vispārējā sabiedrībā.

Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs (EMCDDA) un ECDC kopā organizēja hepatītam veltītu tīkla sanāksmi. Sanāksme notika Pasaules hepatīta dienā, kas katru gadu tiek atzīmēta 28. jūlijā. Dalībnieki apsprieda to, kā Eiropas valstis var uzlabot slimību uzraudzību attiecībā uz vīrusu hepatītu, pārraudzīt attīstību virzībā uz hepatīta izskaušanu, kā arī labāk reaģēt uz hepatītu to personu vidū, kuras injicē narkotikas.

*Augšā pa kreisi: Pasaules hepatīta dienai veltīta video dizaina tests
Augšā pa labi: tiešsaistes reklāmkarogs Pasaules AIDS dienai
Centrā pa labi: ECDC tiešsaistes grafiks par HIV/AIDS infekcijām
Apakšā: C hepatīta ārstēšanas kampaņa Madridē, Spānijā*

Gripa un citi respiratorie vīrusi: IRV

Flu News Europe tiek publicēts regulāri katru nedēļu, tomēr tas ir kas vairāk nekā regulārs sabiedrības veselībai veltīts biļetens: to kopīgi publicē ECDC un PVO Reģionālais Eiropas birojs, un *Flu News Europe* ir ļoti nodēris forums aktualizētai informācijai par sezonālo gripu.

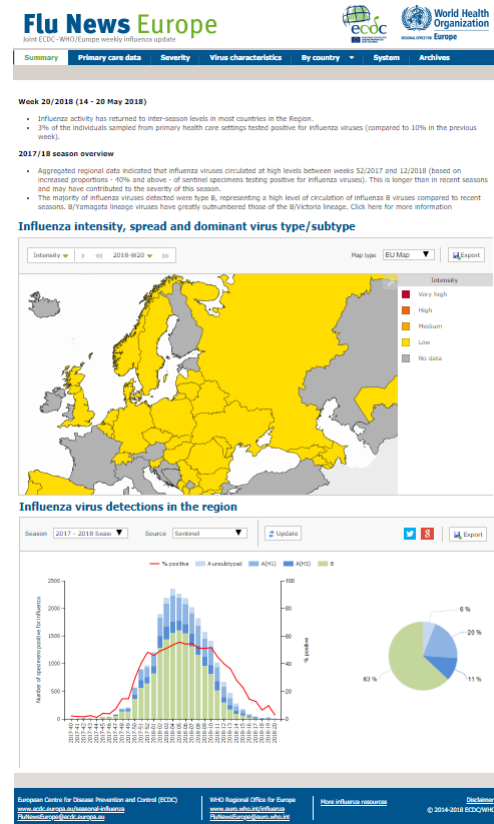
ECDC 2017. gadā sadarbība ar PVO šajā jomā ietvēra arī tehnisku darbu saistībā ar respiratori sincitiālajiem vīrusiem, gripas radītā sloga aplēsi, kā arī cilšu izvēles procesu gripas vakcīnām.

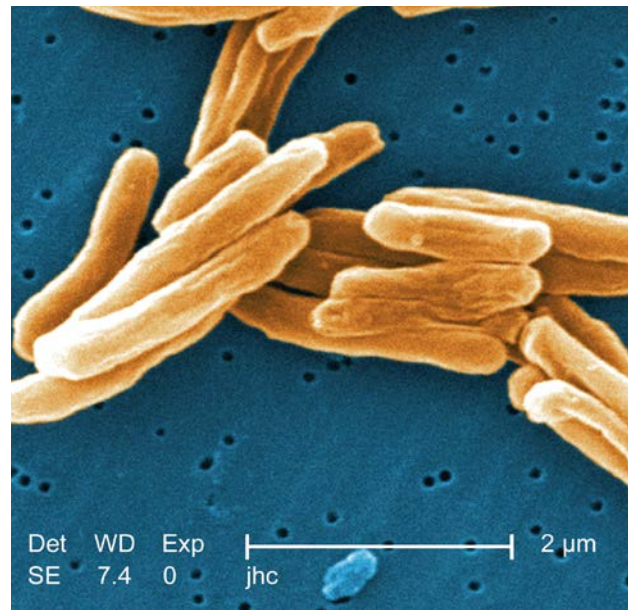
I-MOVE: skanīgais saīsinājums (gripa – vakcīnu efektivitātes uzraudzība Eiropā) aptver plašu sabiedrības veselības institūtu tīklu 17 ES/EEZ dalībvalstīs, kas uzrauga sezonālās gripas vakcīnu efektivitāti Eiropā. ECDC turpina nodrošināt tīklam finansējumu.

Cik efektīvas gripas novēršanā un ārstēšanā ir pretvīrusu zāles (neiraminidāzes inhibitori)? Saskaņā ar ekspertu viedokli ECDC piedāvāja iespējas saistībā ar pretvīrusu līdzekļu izmantošanu sezonālās gripas ārstēšanā un profilaksē.

Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (EFSA) sadarbojās ar ECDC, lai sagatavotu jaunu novērtējuma ziņojumu par putnu gripu – “Pārskats par putnu gripu”. Ziņojums tiks atjaunināts četras reizes gadā.

Augšā: putnu ferma Guangxi provincē Ķīnā
Apakšā: gripas vakcīnas
Pa labi: iknedēļas gripas uzraudzības karte

Tuberkuloze: TB

Katru gadu 24. martā sabiedrības veselības kopiena atzīmē Pasaules tuberkulozes dienu. ECDC ikgadējais ziņojums par tuberkulozi, kas tiek publicēts kopā ar PVO, saņēma pienācīgu uzmanību no plašsaziņas līdzekļiem un tika plaši citēts dienās un nedēļās pēc Pasaules tuberkulozes dienas.

“Vienoti tuberkulozes izskaušanai” – tuberkulozes programmas īstenotāji vērsās pie vairākām dalībvalstīm ar pielāgotiem apmācību piedāvājumiem. Viņi piedāvāja, piemēram, kursu par tuberkulozi neaizsargātās iedzīvotāju grupās Bulgārijā. Programmas īstenotāji arī organizēja apmaiņas vizīti (“No slimnīcas līdz ambulatorajai aprūpei”) Somijā tuberkulozes ekspertiem no Bulgārijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Rumānijas.

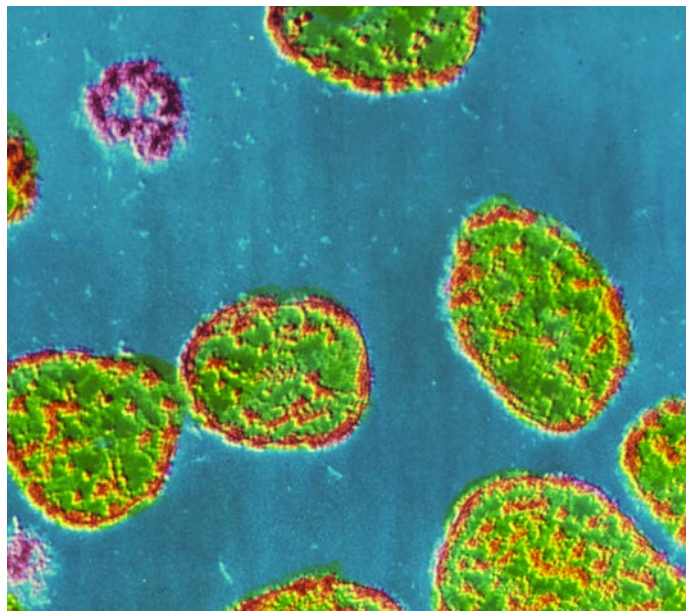
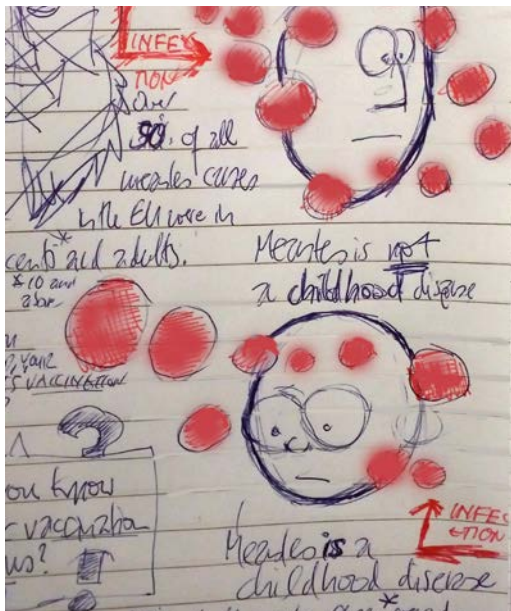
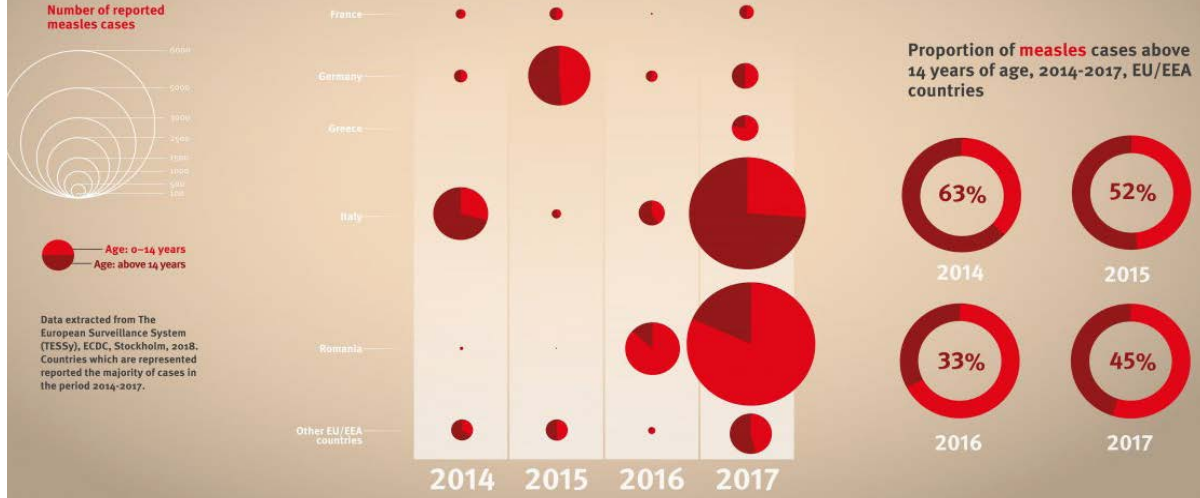
Tuberkulozes uzraudzība Centra darba programmā joprojām ieņem svarīgu vietu. ECDC atbalsta gan tuberkulozes uzraudzības tīklu, gan tuberkulozes references laboratoriju tīklu. Centrs arī koordinē ārējos kvalitātes novērtējumus (ĀKN) tuberkulozes laboratorijām. ĀKN shēmas ietvaros visas līdzdalīgās laboratorijas saņem individuālus ziņojumus par to ĀKN testa rezultātiem. ĀKN rezultāti tiek publicēti anonīmā formātā, bet tie sniedz skaidru norādi par to, vai Eiropas references laboratorijas kopumā var Eiropas iedzīvotājiem nodrošināt pienācīgu diagnozes noteikšanu.

ECDC sniedza ieguldījumu pirmajā PVO ministru konferencē par tuberkulozi. Šī konference notika 2017. gada novembrī Maskavā, un tās nosaukums bija “Tuberkulozes izskaušana ilgtspējīgas attīstības laikmetā: daudznozaru atbilde”. Konferences noslēgumā 75 veselības ministri parakstīja Maskavas deklarāciju tuberkulozes izskaušanai.

*Augšā: direktore Andrea Ammon tuberkulozei veltītā pasākumā Briselē
Apakšā pa kreisi: Loewenstein-Jensen vide ir augšanas vide, ko izmanto Mycobacterium tuberkulozes kultūrai
Apakšā pa labi: Mycobacterium tuberkulozes baktērija*

Measles affects all age groups

Measles is an acute, highly contagious disease capable of creating epidemics. It can be contracted at any age. Vaccination is the best way to protect yourself and others against measles, regardless of age. Check your vaccination status.

Ar vakcīnu novēršamas slimības: VPD

Lai gan slimību uzraudzība izskatās pēc ikdienišķas uzraudzības, tai ir būtiska nozīme slimību novēršanas jomā: konsekventa masalu novērošana un regulāri ziņojumi par masalām ir būtiski elementi cīņā par masalu izskaušanu. ECDC ziņojumos par masalām ir sniegti “dati rīcībai”, lai palīdzētu dalībvalstīm sasniegt PVO Eiropas Vakcīnu rīcības plānā 2014.–2020. gadam noteiktos mērķus.

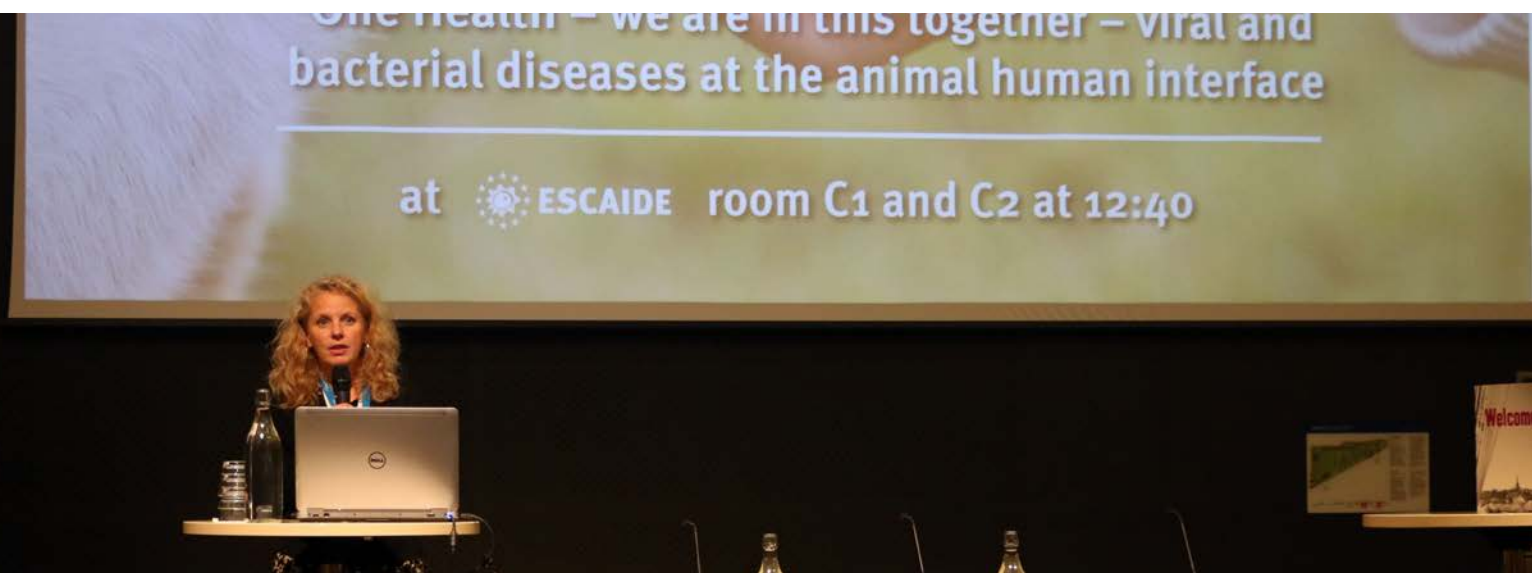
ECDC 2017. gada aprīlī publicēja vispusīgu ziņojumu par elektroniskajām vakcinācijas informācijas sistēmām ES. Šis ziņojums ir būtisks rīks vakcinācijas programmu izpildes rezultātu uzlabošanā.

Svarīgākais darbs gada gaitā bija ECDC ieguldījums saistībā ar vilcināšanos vakcinēties Eiropā. Publikācijas ietvēra intervenču katalogu vilcināšanās vakcinēties novēršanai, sociālo plašsaziņas līdzekļu rīku kopu valsts kampaņu atbalstam Eiropas Vakcinācijas nedēļas gaitā, kā arī ātro riska novērtējumu par aktuālajiem masalu uzliesmojumiem.

Nesen izveidota tehnisko konsultāciju grupa pulcēja saziņas un vakcinācijas ekspertus, kuri izstrādāja saziņas stratēģijas vakcinācijas aptvēruma rādītāju uzlabošanai Eiropā. ECDC 2017. gadā Gasteinā arī organizēja darbsemināru Eiropas Veselības foruma laikā, kas bija veltīts nevēlēšanās vakcinēties risināšanai laikmetā, kurā fakti ir zaudējuši nozīmi.

Tiešsaistē ES rīks *Vaccine Scheduler* joprojām ir viena no apmeklētākajām ECDC tīmekļa portāla iespējām, piesaistot 52 000 lietotāju (224 000 lapas apmeklējumu).

*Augšā: masalas skar visas vecuma grupas, ECDC infografika
Apakšā pa kreisi: Vai jums ir kādas idejas vakcinācijas kampaņai?
Mākslinieka skiču bloks
Apakšā pa labi: Rubella vīrusa virionu (vīrusa daļiņu), kas izlaužas no inficētas šūnas virsmas (nav redzama), transmisijas elektroniskais mikroattēls*

Augšā pa kreisi: ECDC Sadraudzības programmas 2017. gada sastāvs
Augšā pa labi: Petri trauciņi ar Culex un Aedes moskītiem
Apakšā: Ines Steffens, Eurosurveillance galvenā redaktore, ESCAIDE 2017. gads

Saziņa un apmācība

Ziņu izplatīšana, zināšanu nodošana

ECDC saziņas darbības ir cieši saistītas ar tā slimību programmām. ECDC redaktori nodrošina to, ka Centra vēstījums ir saskaņots. Tīmekļa redaktori uztur ECDC tiešsaistes portālus, savukārt preses komanda pieņem jautājumus no žurnālistiem, sociālo plašsaziņas līdzekļu lietotājiem un sabiedrības. Starptozaru komandas, proti, zinātnieki, autori, redaktori, grafiskie dizaineri, izstrādā saturu, piemēram, kampaņas rīkkopas, infografikas un video, rūpējoties gan par zinātnes, gan vizuālajiem aspektiem. ECDC nodrošina aktīvāku pārstāvību sociālajos plašsaziņas līdzekļos, tādējādi apliecinot Centra vēlmi īstenot ātru un efektīvu saziņu. Centrs ir pārstāvēts portālā *Twitter* un platformā *Facebook*. Videomateriālus iespējams noskatīties portālā *Vimeo* un *ECDC YouTube* kanālā.

2017. gadā sāka darboties reorganizētais ECDC tīmekļa portāls. Tajā iespējams piekļūt vairāk nekā 200 publikācijām, kuras ECDC publicēja 2017. gadā, kā arī liela informācijas un datu daudzumam.

Slimību uzraudzība

Eurosurveillance tīmekļa vietne 2017. gadā tika pārveidota. Tagad tā nodrošina raksta līmeņa rādītājus,

pielāgotus brīdinājumus un uzlabotu meklēšanas funkciju, kā arī citātu izsekošanu.

Eurosurveillance ir viens no desmit labākajiem infekcijas slimību žurnāliem. Tā ietekmes faktors ir 7,2, un tas ir augstākais tam līdz šim piešķirtais reitings. Žurnāls 2017. gadā saņēma vairāk nekā 900 iesniegumus; 230 vienības tika publicētas. *Eurosurveillance* turpināja darboties sociālajos plašsaziņas līdzekļos, proti, *Twitter* un *LinkedIn*, kurā tā izvērta aktīvāku darbību. Žurnāla redaktori proaktīvi sadarbojās ar lasītājiem, sniedzot prezentācijas zinātniskās konferencēs un sanāksmēs.

Apmācība

ECDC uzticību mūžizglītībai atspoguļo tā jaunā pastāvīgās profesionālās pilnveides programma, kuras ietvaros apmācībās ir piedalījušies jau gandrīz 400 ārējie dalībnieki.

ECDC Sadraudzības programmu veido divas sadaļas, proti, *EPIET* un *EUPHEM*, un šo programmu 2017. gadā izmantoja 37 personas.

Vērīga uzmanīšana: slimību uzraudzība

Epidēmiskā pētniecība un reaģēšana

Kopš ECDC dibināšanas slimību uzraudzība un kontrole ir bijusi galvenais Centra uzdevums. Centrs slimību uzraudzību uzskata par kontekstuālu, nevis izolētu disciplīnu: tikai kopā ar pārējām sabiedrības veselības funkcijām, tādām kā zinātniskās konsultācijas, sagatavotība, reaģēšana, apmācība un informācija par veselību, Centrs var pilnībā izmantot savu potenciālu un pozicionēt sevi kā vadošo spēku sabiedrības veselības aizsardzībā Eiropā.

Vairāki 2017. gadā izstrādātie ātrie riska novērtējumi demonstrē ECDC spēju ātri reaģēt uz epidemioloģisko apdraudējumu: 38 publicētajos ātrajos riska novērtējumos ECDC sniedza vērtīgu pamatinformāciju un precīzas apdraudējuma analīzes. ECDC savā tīmekļa vietnē arī publicēja 55 epidemioloģiskos aktualizējumus, 22 no tiem bija par masalu uzliesmojumiem Eiropā.

ECDC īstenoja ātro riska novērtējumu metodes un procedūras, lai vēl vairāk uzlabotu metožu saskaņotību un nodrošinātu ES/EEZ dalībvalstu un starptautisko aģentūru iesaisti.

Zikas vīrusa uzliesmojumi radīja bažas arī 2017. gadā. ECDC regulāri atjaunināja Zikas vīrusa izplatīšanās kartes skartajos reģionos, pamatojoties uz Zikas vīrusa epidemioloģiskajiem profiliem, kurus Centrs izstrādāja kopā ar PVO un US CDC. ECDC arī izstrādāja datubāzi dažādiem gripas vīrusu veidiem.

ECDC uzraudzīja dzeltenā drudža situāciju Brazīlijā un novērtēja risku, kuram pakļauti ceļotāji.

Līdz šim vairāk nekā 2700 lietotāju ir instalējuši mobilajām ierīcēm paredzēto lietotni *Threat Report* un lejupielādējuši kopā 17 000 ECDC dokumentu.

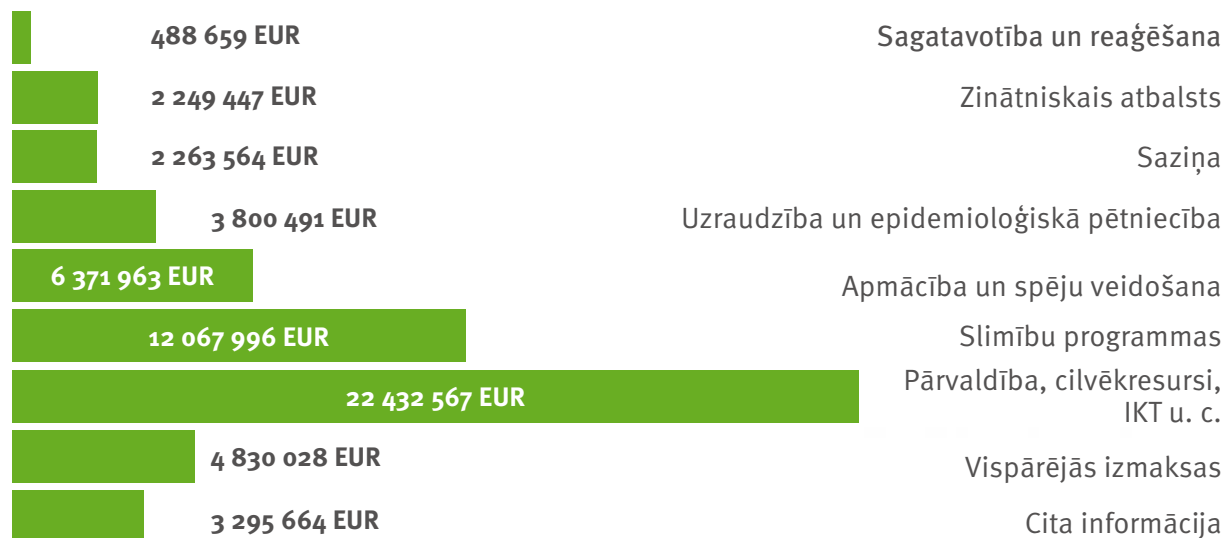
Augšā pa kreisi: Larval Aedes aegypti moskīti pirms sterilizācijas tiek audzēti ūdenī

Augšā pa labi: vīrusu ķērājs: dabīga izmēra izgriezums ESCAIDE Stokholmā

Centrā pa kreisi: prezentācija ESCAIDE

Apakšā: valstu kontaktpunktu sanāksme Stokholmā (sagatavotība un reaģēšana, apdraudējuma noteikšana)

ECDC budžets 2017. gadam

ECDC jaunās telpas Solna, piecu kilometru attālumā uz ziemeļiem no Stokholmas

ECDC skaitļos

ECDC personāla sastāvs pēc tautības

No 2017. gada 31. decembra ECDC kopumā ir 263 darbinieki.

**Eiropas Slimību
profilakses un kontroles centrs (ECDC)**

Gustav III:s Boulevard 40
169 73 Solna, Sweden

Tālr.: +46 (0)58 60 00
Fakss: +46 (0)8 58 60 10
www.ecdc.europa.eu

Eiropas Savienības aģentūra
www.europa.eu

Abonējiet mūsu publikācijas
www.ecdc.europa.eu/en/publications

Kontaktinformācija
publications@ecdc.europa.eu

🐦 Sekojiet mums *Twitter* sociālajā tīklā
[@ECDC_EU](https://twitter.com/ECDC_EU)

📘 Spiediet "patik" mūsu sociālā tīkla *Facebook*
lapā

www.facebook.com/ECDC.EU

Publications Office

ISBN 978-92-9498-240-7